

LOKALNI AKCIONI PLAN ZAPOŠLJAVANJA OPĆINE ŽEPČE

2021. – 2025.

Nosilac izrade: Razvojna agencija Žepče

2021.

Sadržaj

1	UVOD, METODOLOGIJA I NOSIOCI IZRade	1
1.1	Metodologija izrade Lokalnog akcionog plana	2
2	USKLAĐENOST SA STRATEGIJOM RAZVOJA OPĆINE ŽEPČE I STRATEGIJOM RAZVOJA ZDK 2	
3	PROFIL OPĆINE ŽEPČE	3
3.1	Zemljopisne karakteristike	3
3.2	Ekonomski profil Općine Žepče	4
3.3	Stanovništvo	7
3.3.1	Migracije stanovništva	8
3.4	Obrazovanje	9
3.4.1	Predškolsko obrazovanje	10
3.4.2	Osnovno obrazovanje	10
3.4.3	Srednje obrazovanje	11
3.4.4	Visoko obrazovanje	12
3.5	Tržište rada	13
3.5.1	Nezaposlenost	13
3.5.2	Zaposlenost	15
4	Aktivne mjere zapošljavanja u periodu 2016. – 2020.	17
5	ISTRAŽIVANJE stavova nezaposlenih osoba o rodnoj diferencijaciji zanimanja „One Gender Dominated Industries“	19
5.1	Uvod	19
5.2	Opis uzorka	19
5.3	Muško/ženske industrije i zanimanja	19
5.4	Razlozi za rodnu diferencijaciju zanimanja i industrija	21
5.5	Zaključak	23
5.6	Preporuke istraživanja	23
6	Programi, ciljevi i mjere Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025.	26
7	NOSIOCI REALIZACIJE, MONITORING I EVALUACIJA AKCIONOG PLANA	26
7.1	Odbor za obrazovanje i zapošljavanje	27
7.2	Općinsko vijeće	27
7.3	Općinski načelnik i općinska administracija	27
7.4	Razvojna agencija Žepče	27
8	FINANSIJSKI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU LAPZ-a	28
9	Mjere i programi Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025.	28
9.1	Polazna osnova	28
10	Preporuke	30

OPĆINA ŽEPČE

UVOD, METODOLOGIJA I NOSIOCI IZRade

Lokalni akcioni plan zapošljavanja je planski dokument pripremljen u cilju sveobuhvatnog planiranja mjera koje potiču novo zapošljavanje, smanjenje nezaposlenosti, usklađivanja obrazovanja sa potrebama lokalnog gospodarstva, unaprjeđenja obrazovanja u Općini Žepče te planiranja cjeloživotnog učenja.

Namjera Općine Žepče i Razvojne agencije Žepče je pripremiti okvir za provedbu aktivne politike zapošljavanja i obrazovanja te prilagođavanja obrazovanja potrebama gospodarstva, a sve u cilju smanjenja nezaposlenosti i povećanju zaposlenosti u Općini Žepče.

Nositelj izrade ovog dokumenta je Razvojna agencija Žepče d.o.o. U procesu izrade dokumenta sudjeluju i članovi Odbora za obrazovanje i zapošljavanje Općine Žepče. Odbor je osnovan 21.09.2015. godine potpisivanjem Sporazuma o suradnji i partnerskim odnosima u oblastima obrazovanja i zapošljavanja. Odbor čine: Služba za opću upravu i društvene djelatnosti Općine Žepče, JU Služba za zapošljavanje ZDK – Biro rada Žepče, Opća gimnazija – KŠC Don Bosco, Tehničko-obrtnička škola – KŠC Don Bosco, Srednja mješovita škola „Žepče“, Razvojna agencija Žepče, Lokalni ekonomski forum općine Žepče – predstavnici privatnog i javnog sektora, Udruga za održiv razvoj UZOR Žepče.

1.1 Metodologija izrade Lokalnog akcionog plana

Izrada Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče temelji se na analizi statističkih podataka radi sagledavanja svih relevantnih pokazatelja u Općini Žepče kada je u pitanju ekonomija, demografska slika, obrazovanje, zaposlenost i nezaposlenost te trendovi u tim oblastima u posljednjih tri do pet godina kako i pokazatelji i efekti realiziranih poticajnih mjera za zapošljavanje i samozapošljavanje u Općini Žepče u razdoblju od 5 godina.

Pored statističkih podataka, koristiti će se i nalazi istraživanja provedenog među poslodavcima Općine Žepče te istraživanja provedenog među nezaposlenim osobama o stereotipima u vezi sa „Muškim i ženskim“ zanimanjima.

Pri izradi Lokalnog akcionog plana zapošljavanja uzeti su u obzir strateški razvojni ciljevi Općine Žepče, Zeničko-Dobojskog kantona i Federacije BiH.

2 USKLAĐENOST SA STRATEGIJOM RAZVOJA OPĆINE ŽEPČE I STRATEGIJOM RAZVOJA ZDK

Lokalni akcioni plan zapošljavanja općine Žepče (LAPZ) prati ciljeve, prioritete i mjere Strategije razvoja Općine Žepče 2018. – 2027.

Strateški cilj 1: Razvijena privreda i poljoprivreda ispunjenost dokazuje indikatorima praćenja napretka, među kojima je najznačajniji – povećanje broja zaposlenih za 10% u 2027. u odnosu na 2016. godinu.

Programi, projekti i mjere predviđene strateškim ciljem 1. Strategije razvoja Općine Žepče, usmjereni su na povećanja broja privrednih subjekata, kreiranje povoljnog poslovnog okruženja te jačanje podržavajućih institucija i mehanizama podrške razvoju MSP sektora u Općini Žepče što će rezultirati povećanju broja zaposlenih u Općini Žepče.

OPĆINA ŽEPČE

Kada su u pitanju sektorski razvojni planovi definirani Strategijom razvoja, Plan gospodarskog razvoja Općine Žepče bazira se na poslovnim inicijativama mikro, malih i srednjih poduzeća, obrta i razvoju poljoprivredne proizvodnje. U tom kontekstu su i sljedeći fokusi gospodarskog razvoja sa kojima je komplementaran i Lokalni akcioni plan zapošljavanja Općine Žepče:

- Unaprjeđenje postojećih i uvođenje novih administrativnih usluga potencijalnim investitorima,
- kao i uspostavljanje mehanizma upravljanja poslovnim zonama i proširenjem istih.
- Jačati sustavni pristup lokalnom gospodarskom razvoju kroz pružanje podrške dijaspori i
- unapređenje suradnje, te stvaranje uvjeta za veći doprinos dijaspore razvoju Općine, što podrazumijeva uspostavljenje institucionalne suradnje s dijasporom kao razvojnom komponentom.
- Organiziranje gospodarskih foruma i uspostavljanje prijenosa znanja i vještina i zajedničke investicije dijaspore s privatnim sektorom (uključujući i formiranje centra kompetencija).
- Razvijati poljoprivredu kroz jačanje konkurentnosti domaćeg proizvoda, što podrazumijeva jačanje njihove tržišne pozicije kroz povećanje kvaliteta i obima poljoprivredne proizvodnje, gdje općina i razvojna agencija pružaju sustavnu podršku kroz poljoprivredne savjetodavne servise,
- uspostavu mreže prognoznih stanica za poljoprivredu i organiziranjem poljoprivrednog sajma.
- Jačanje sistema cjeloživotnog obrazovanja kao važnog faktora podrške razvoju konkurentnosti MSP sektora.

Općina Žepče kao moderna, otvorena i gospodarski konkurentna, u svom strateškom dokumentu opredijelila se i za SC2. - Razvoj ljudskih resursa i visok društveni standard, kojem Lokalni akcioni plan zapošljavanja svojim sadržajem i mjerama u najvećoj mjeri doprinosi realizaciji ovog strateškog cilja.

Prioriteti koji su definirani u postizanju ovog SC2. ; 1. Osiguranje optimalne uposlenosti; 2. Razvoj ljudskih resursa, imperativ su ovog akcionog plana. Mjere koje doprinose postizanju postavljenih prioriteta u potpunosti su uključene u Lokalni akcioni plan zapošljavanja Općine Žepče 2016. -2019.

Strategija razvoja ZDK 2021. – 2027. usvojena je 06.11.2020. godine. Lokalni akcioni plan Općine Žepče za period 2021. – 2025., sa predviđenim ciljevima i mjerama, potpuno je komplementaran sa strateškim ciljevima i prioritetima Strategije razvoja ZDK 2021. – 2027

Strateški cilj 1. „Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj preduzetništva, Prioritet 1.4. Unaprijediti poslovni ambijent i preduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje sa mjerama:

- 1.4.1. Unapređenje poslovnog okruženja i podrške poslovanju
- 1.4.2. Razvoj preduzetničke infrastrukture i usluga za podršku privrednicima
- 1.4.3. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju

temelj su za planiranje projekata i aktivnosti shodno njima, pri čeku je lokalni plan, polazna osnova. Kantonalna strategija također predviđa Prioritet 2.1. „Unapređenje usluga u sektoru obrazovanja“, sa mjerama

- 2.1.1. Unaprijediti usklađenost obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada
- 2.1.2. Povećanje nivoa zaposlenosti, sa posebnim fokusom na povećanje zapošljivosti ranjivih skupina na tržištu rada ZDK

Koje također podržavaju programi i mjeru Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče.

OPĆINA ŽEPČE

3 PROFIL OPĆINE ŽEPČE

3.1 Zemljopisne karakteristike

Općina Žepče je smještena u srednjoj Bosni, na putnoj komunikaciji M-17, na sredini puta između Zenice i Doboja. Površina Općine je 282 km². Broj stanovnika 30 219 stanovnika što predstavlja 8,3% stanovništva Zeničko – Dobojskog kantona, odnosno 1,36% stanovništva Federacije Bosne i Hercegovine. U ukupnoj strukturi stanovnika je 15 335 muškaraca i 14 884 žena. Stanovništvo čini 17.801 Hrvat, 11.727 Bošnjak i 501 Srbin.

Općina Žepče je pretežno ruralna sredina sastavljena od 48 mjesnih zajednica.

Kroz Žepče prolazi magistralni put Sarajevo - Zenica - Dobojski Brod - Slavonski Brod, te željeznička pruga Ploče – Sarajevo – Zenica - Dobojski Brod - Modriča - Bosanski Šamac. Kroz Općinu prolazi trasa autoceste na koridoru Vc, i autocesta Žepče - Tuzla koja će biti nova pokretačka snaga razvoja kako gospodarstva tako i ostalih društvenih segmenata Općine Žepče.

Grad Žepče nalazi se između 18° 2' geografske dužine i 44° 25' geografske širine, te na 219 metara nadmorske visine.

Kroz grad protječe rijeka Bosna, a samo naselje Žepče se nalazi u dolini, okruženo planinama koje su pogodne za planinarenje i lovni turizam. Na sjevernoj strani doline nalazi se plodno Žepačko polje.

U neposrednoj blizini grada i u samom gradu nalazi se 14 izvora mineralne vode te značajna ležišta mineralnih sirovina

Žepče ima umjereno-kontinentalnu klimu sa oštrim zimama i toplim ljetima. Na klimu znatno utječe zemljopisni položaj, reljef kotlinski, kompleksi zelenih površina i rijeka Bosna. Područje je potpuno otvoreno prema sjeveru europskog kopna, pa je tijekom zime izloženo utjecaju hladnih zračnih masa sa sjeveroistoka.

Prvi pisani trag o postojanju Žepče datira 1458. godine kada je bosanski kralj Stjepan Tomaš 14. listopada/oktobra „na Žepču“ izdao povelju visokom činovniku Stjepanu Ratkoviću.

3.2 Ekonomski profil Općine Žepče

Općina Žepče je lokalna zajednica sa dinamičnom poslovnom klimom.

U 2020. godini aktivno je 1421 poslovnih subjekata od čega je: 549 pravne osobe¹, 365 poslovnih jedinica u sastavu² i 507 registriranih obrta³.

¹ Pravne osobe su subjekti odnosno pravne tvorevine koje imaju zakonska prava i obaveze, a svojstvo pravne osobe stiču upisom u neki od posebnih registara ili na osnovu zakonskih propisa.

² Dijelovi poslovnog subjekta su organizacione jedinice u sastavu poslovnog subjekta smještene na geografski određenom mjestu. Na svakom od tih mesta obavlja se neka djelatnost u kojoj je zaposlena jedna ili više osoba. Dijelovi poslovnog subjekta mogu imati sjedište na istoj ili različitoj adresi i obavljati istu ili različitu djelatnost u odnosu na subjekt u čijem su sastavu.

³ Fizičke osobe – obrtnici, osobe koje obavljaju srodne ili druge samostalne djelatnosti, uključujući i slobodna zanimanja, su osobe koje samostalno i trajno obavljaju registriranu djelatnost u svoje ime i za svoj račun, a pri tom se mogu koristiti i radom drugih osoba. Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih i registriranih privrednih/gospodarskih djelatnosti u osnovnom, dopunskom ili dodatnom zanimanju od strane fizičkih osoba sa ciljem postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

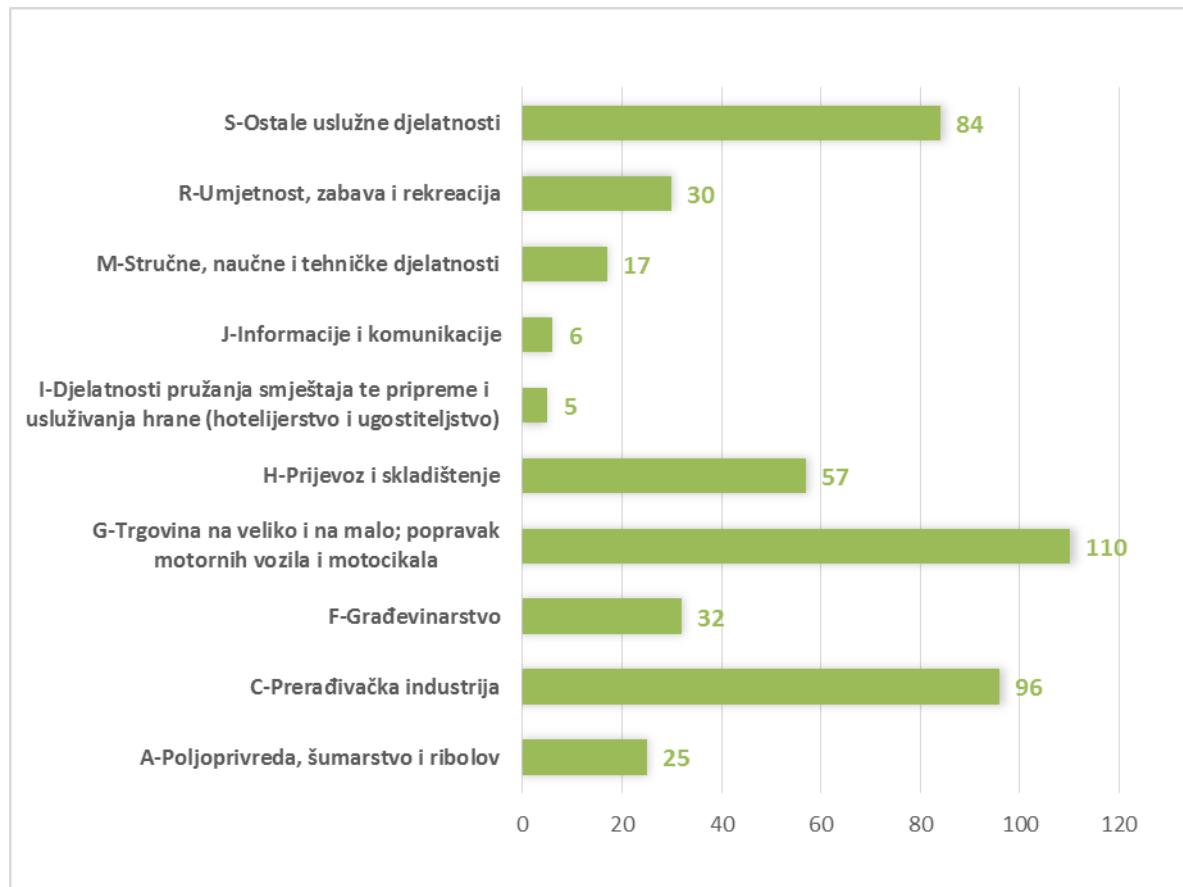
Stanovništvo (procjena sredinom 2020. godine)	Broj subjekata			
	UKUPNO	Pravna lica	Podružnice u sastavu	Fizička lica/obrtnici
29 774	1421	549	365	507

Tablica 1 – Broj poslovnih subjekata u Općini Žepče u 2020. godini – Izvor – FZS

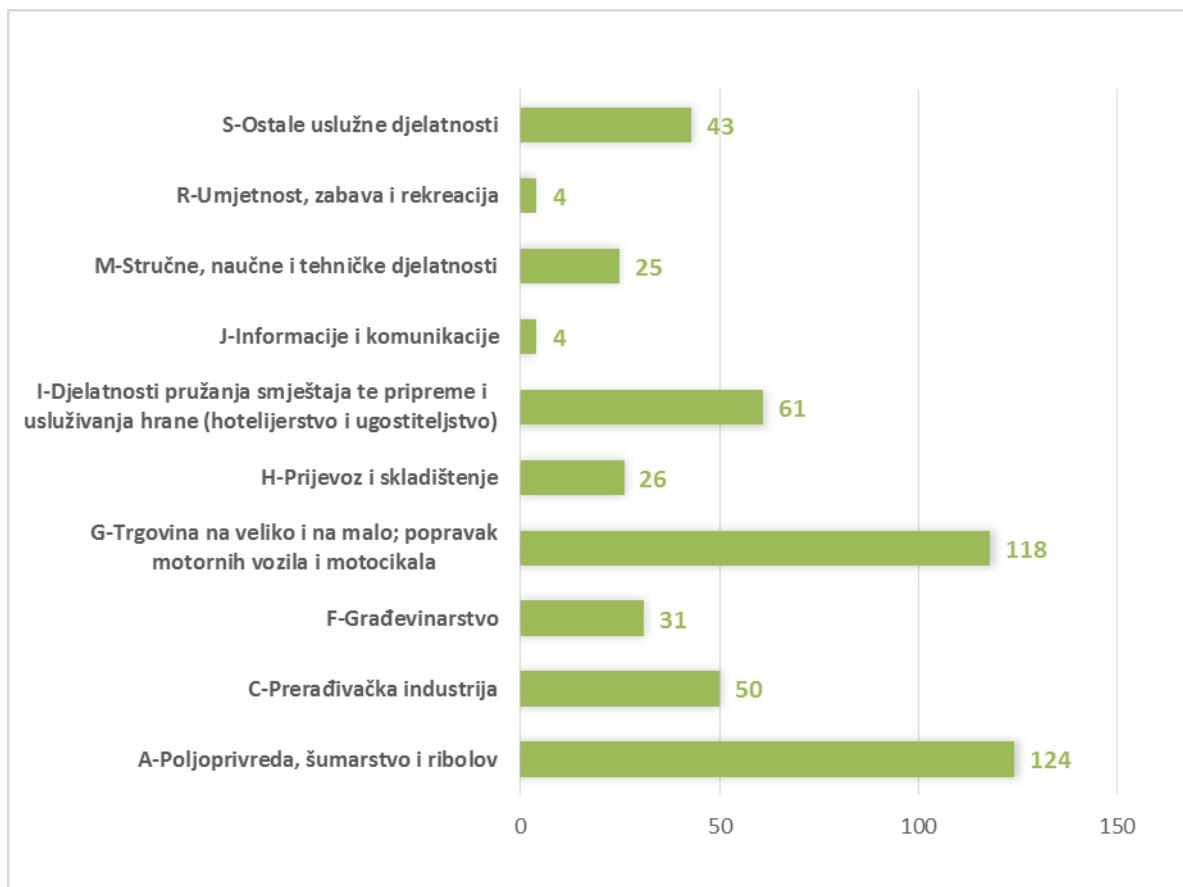
Broj gospodarskih subjekta u Općini Žepče je u blagom porastu. U 2015. godini je zabilježeno 518 poslovnih subjekata dok je u 2020. godini taj broj porastao na 549. Stopa rasta broja poslovnih subjekata je 6%.

Najzastupljenija djelatnosti je trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala koja čini 20% ukupno registriranih kompanija u općini Žepče. Slijedi prerađivačka industrija, sa udjelom od 17% u ukupnom broju gospodarskih subjekata u Općini Žepče.

Među obrtimi su najzastupljeniji obrti iz oblasti trgovine 124 ili 23%. Prerađivačka djelatnost je zastupljena sa 50 ili 10% obrtnika iz ovog sektora. Najveći broj obrtnika je iz sektora uslužne djelatnosti.

Slika 1 - Struktura registriranih pravnih osoba u Općini Žepče U 2020. godini - Izvor FZS

Slika 2 - Struktura registriranih obrta u Općini Žepče u 2020. godini - Izvor FZS

Broj zaposlenih u Općini Žepče u 2020. godini je 5 481 dok je broj radno sposobnog stanovništva 21 563. Stopa radno sposobnog stanovništva je 45,6% dok je stopa zaposlenosti 26%.

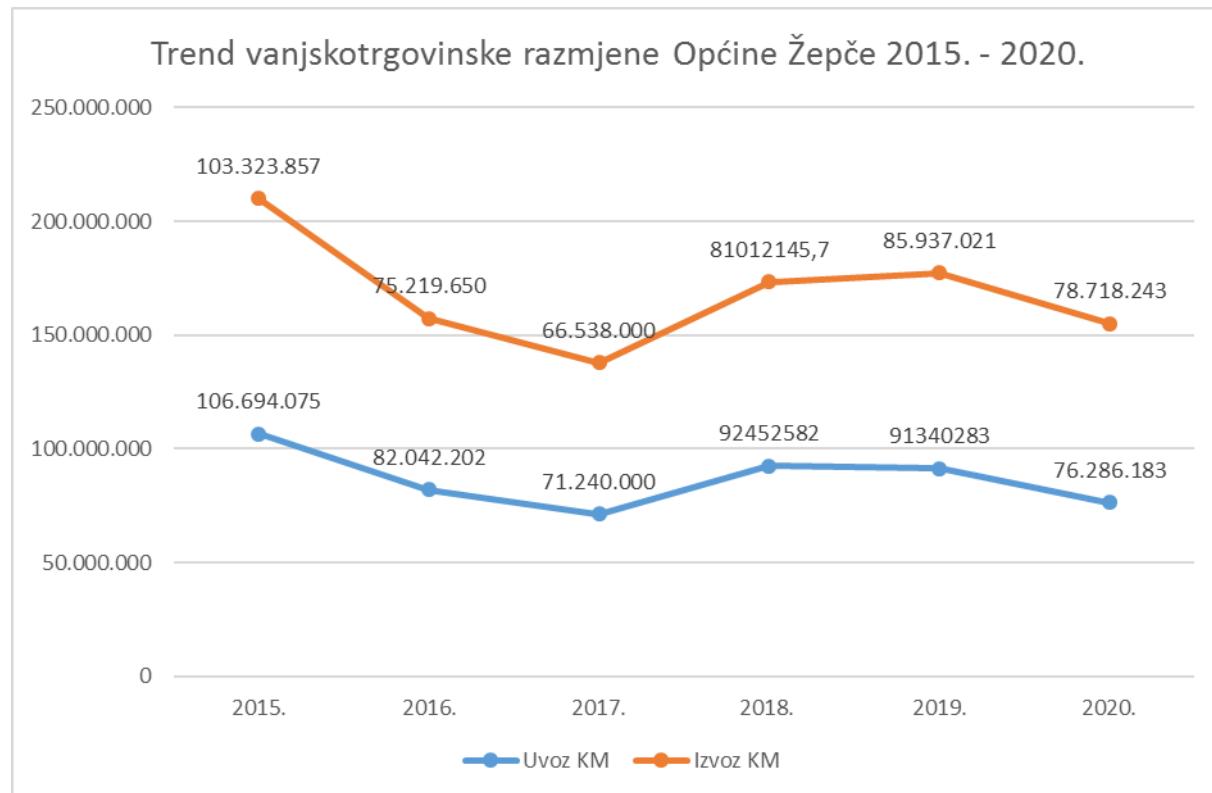
Broj nezaposlenih u 2020. godini iznosi 4 054 osobe. Stopa nezaposlenosti iznosi 42%.

Prosječna neto plaća u Općini Žepče u 2020. godini je 677 KM, i među najnižim je u ZDK.

Kada su u pitanju mirovine, u Općini Žepče, u 2020. godini registrirano je 4.066 umirovljenika/penzionera. Prosječna mirovina u 2020. godini iznosila je 410,70 KM.

Visina izvoza iz Općine Žepče u 2020. godini iznosila je 79 milijuna KM.

Najveći izvoz ostvario je sektor drvoprerade (37.438.863,1 KM ili 49% ukupnog izvoza), zatim metaloprerađivački sektor- 23.466.172,99 KM ili 30 %, tekstilni sektor – 16063530,21 ili 21%.

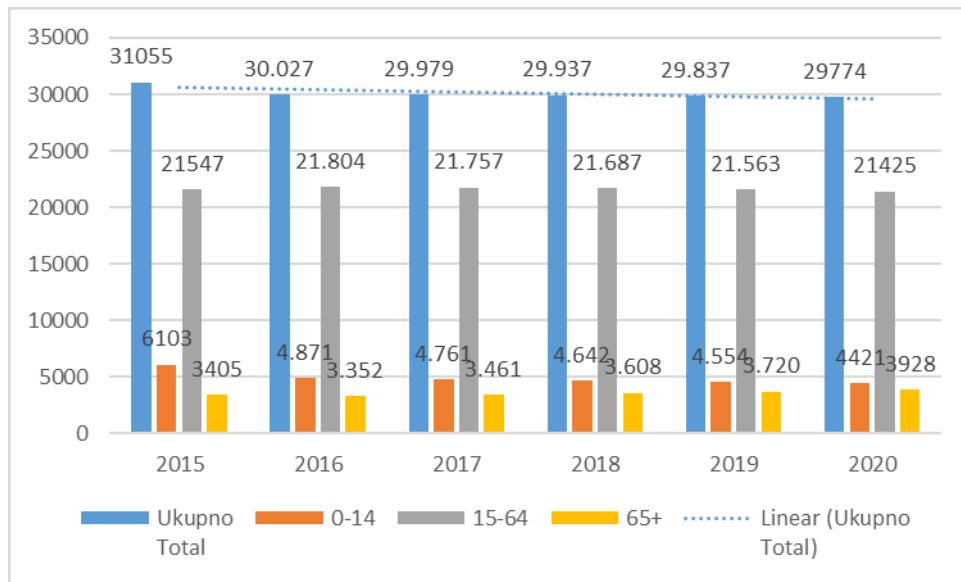
Slika 3 - Vanjskotrgovinska razmjena Općine Žepče - Izvor VTK BiH

3.3 Stanovništvo

U Općini Žepče, prema posljednjem Popisu stanovništva iz 2013. godine, živi 30 219 osoba od čega je 15 335 (51%) muškaraca te 14 884 (49%) žena.

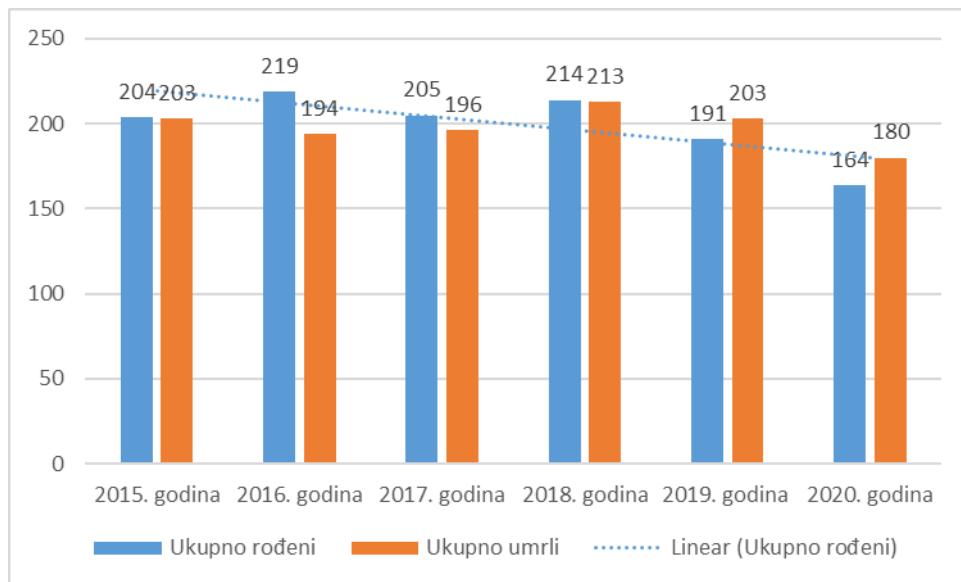
Prema procjeni broja stanovnika Općine Žepče, u 2020. godini, živi ukupno 29.774 stanovnika od čega je 15.175 (51%) muškaraca i 14.662 (49%) žena.

Prateći kretanje ukupnog broja stanovnika, primjetan je trend opadanja broja stanovnika u 2019. godini u odnosu na 2014. godinu za 4%.

Slika 4 – Kretanje ukupnog broja stanovnika u Općini Žepče 2015. – 2020 – prema starosti

Prirodni priraštaj je negativan. Na to ukazuju podaci Federalnog zavoda za statistiku za period od 2015. – 2019. godine. U 2019. godini prirodni priraštaj u Općini Žepče iznosi -0,4. Promatrajući po spolu, prirodni priraštaj muškaraca je 0,2 dok je prirodni priraštaj žena -1.

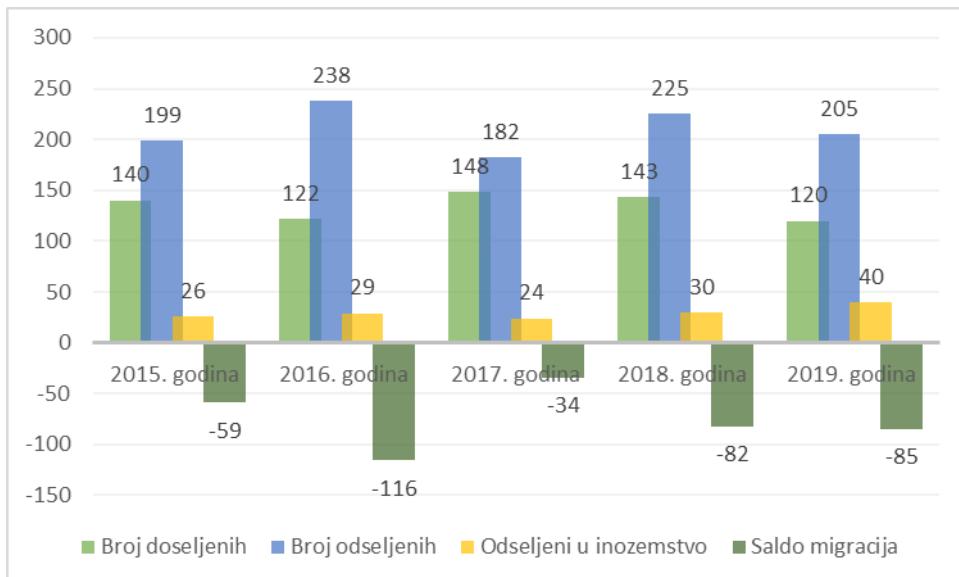
Slika 5 - Kretanje broja rođenih i umrlih u Općini Žepče 2015. - 2020.

3.3.1 Migracije stanovništva

Općina Žepče bilježi negativan migracijski saldo. Od 2015. godine iz Općine Žepče se, prema zvaničnim podacima odselilo 1049 osobe od čega 149 u inozemstvo.

U 2019. godini (što je posljednji publikovani zvanični podatak FZS-a) iz Općine Žepče odselilo je 205 osoba od čega je 119 ili 58% žena. Kada je u pitanju dobna skupina osoba koje se iseljavaju, najveći broj osoba je u dobi od 15 do 34 godine (116 ili 56%).

Slika 6 – Migracije stanovništva Općine Žepče 2015. – 2019. – Izvor - FZS

3.4 Obrazovanje

Djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja prenesena je sa razine Kantona na Općinu Žepče, što je ujedno bio i prvi slučaj prenošenja nadležnosti nad osnovnim i srednjim obrazovanjem na jednu lokalnu zajednicu u FBiH, a što je predviđeno i Ustavom FBiH. Općinski načelnik, na osnovu odredbi Zakona o prenošenju nadležnosti Zeničko-Dobojskog kantona za djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja na općinu Žepče (Službene novine Zeničko-Dobojskog kantona broj:12/09) ovlašćuje osobe koje vrše stručni pedagoški nadzor nad osnovnim i srednjim obrazovanjem. U te svrhe ovlašćuju se po dvije osobe, za nastavu po hrvatskom i za nastavu na bosanskom jeziku. Nadzor nad njihovim radom vrši Služba za opću upravu i društvene djelatnosti Općine Žepče.

U Općini Žepče djeluje 5 osnovnih škola koje nastavu organiziraju kroz 14 područnih škola.

Srednje obrazovanje se odvija kroz tri srednje škole koje nude obrazovanje za III i IV stupanj u više od 30 smjerova.

Predškolsko obrazovanje odvija se kroz dvije predškolske ustanove, obje u gradskom području.

Ukupan broj učenika u osnovnom i srednjem obrazovanju, u školskoj 2020/2021 godini je 3.412.

Ukupan broj nastavnog osoblja u osnovnom i srednjem obrazovanju je 408.

U oblasti neformalnog obrazovanja u Općini Žepče, djeluje Centar poslovnih kompetencija – odjel Razvojne agencije Žepče. Centar poslovnih kompetencija Žepče djeluje od 2018. godine a uspostavljen je kroz implementaciju projekta competenceNET na kojem je ostvarena prekogranična suradnja Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i Crne Gore. Centar poslovnih kompetencija Žepče je prvi centar u BiH ovakve vrste, a fokusiran je na razvoj i pružanje specijaliziranih usluga u sektorima drvo prerade i tekstilne industrije kroz promociju i primjenu novih znanja i inovacija u proizvodnji tekstilnih i drvних proizvoda visoke vrijednosti. Djelovanje Centra poslovnih kompetencija zasnovano je

na triple helix modelu, suradnji privatnog, javnog i naučno istraživačkog sektora. Svoje aktivnosti usmjerava na jačanje poduzetničkog duha i kulture kod djece i mladih, promovira društveno odgovorno poduzetništvo i integraciju ranjivih skupina stanovništva sa akcentom na osobe sa invaliditetom i žene.

3.4.1 Predškolsko obrazovanje

U Općini Žepče djeluju 2 predškolske ustanove: Dječiji vrtić „Don Ivica Čondrić“ i Dječiji vrtić „Mumi“.

Dječiji vrtić „Don Ivica Čondrić“ osnovala je Vrhbosanska Nadbiskupija, Župni ured „Žepče“, 1996. godine. U 2020. godini, ovu ustanovu je pohađalo 77 polaznika od čega je 43 dječaka i 34 djevojčica. Ukupan broj uposlenika je 11 od čega je 9 žena i 2 muškarca.

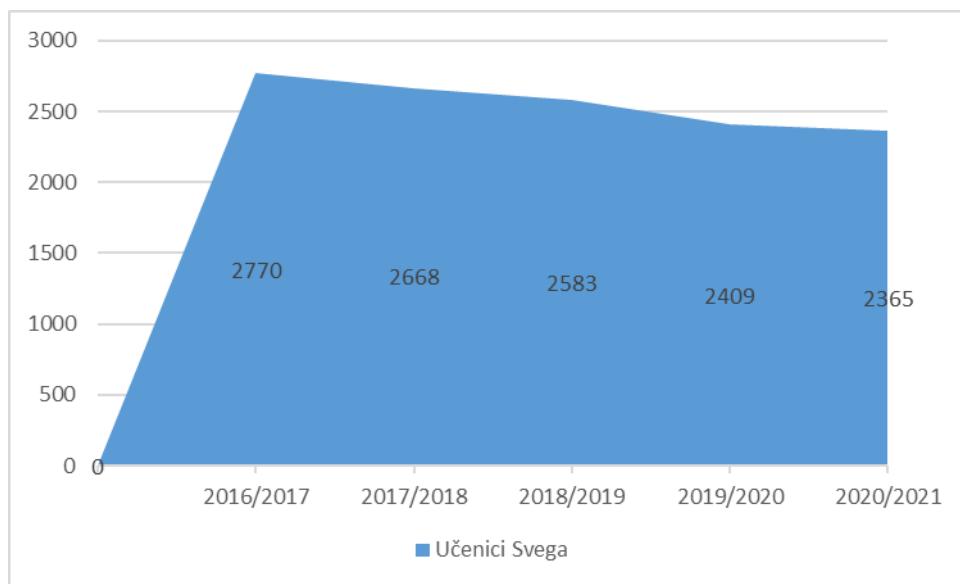
Privatna ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje "MUMI" Žepče osnovana je 2011. Ovu predškolsku ustanovu, u 2020. godini pohađalo je 35 polaznika od čega je 14 dječaka i 21 djevojčica. Uposleno je 5 osoba, žena.

Najveći broj polaznika predškolskih ustanova u Općini Žepče je u dobnoj skupini od 6 -7 godina – 42 ili 39%.

Prosječna cijena usluga predškolskih ustanova je 150 KM/mjesec/dijete.

3.4.2 Osnovno obrazovanje

Osnovno obrazovanje u općini Žepče se ostvaruje kroz rad četiri matične osnovne škole te osnovnom glazbenom školom i to: OŠ „Žepče“ Žepče, OŠ „Fra Grga Martić“ Ozimica, OŠ „Begov Han“ Begov Han, OŠ „Abdulvehab Ilhamija“ Željezno Polje, Osnovna glazbena škola „Katarina Kosača Kotromanović“. Osnovne škole organiziraju redovno obrazovanje u još 14 područnih škola. Ukupan broj učenika, koji se obrazuju po dva službena nastavna plana i programa (HNPIP i BNPIP), je 2.365 od čega je 1117 ili 48% djevojčica).

Slika 7 Broj učenika u osnovnom obrazovanju u Općini Žepče

Broj nastavnog osoblja u osnovnom obrazovanju, u 2020/2021. godini iznosi 289 od čega je 217 ili 75% žena.

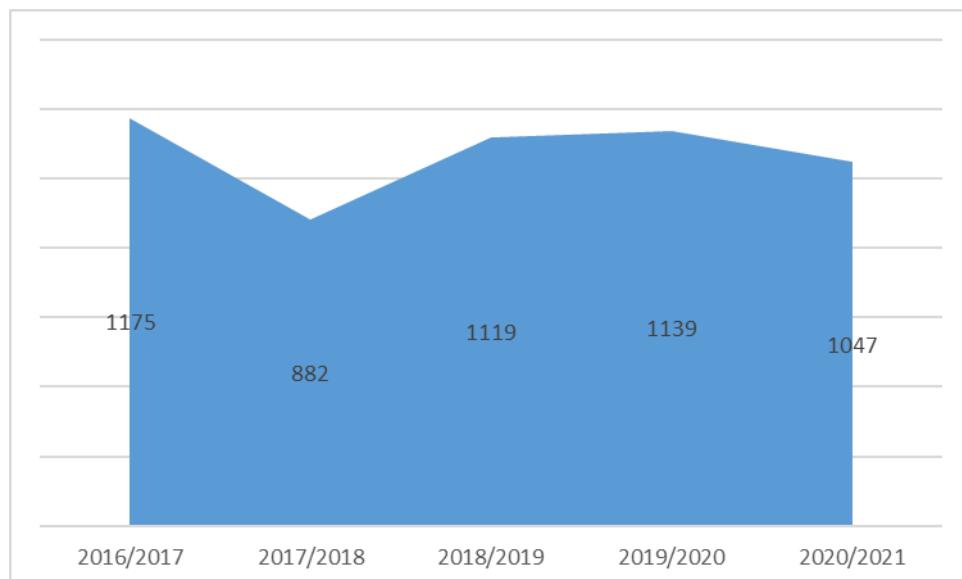

3.4.3 Srednje obrazovanje

Na području Općine Žepče djeluju tri srednje škole i to: Srednja mješovita škola „Žepče“, Katolički školski centar „Don Bosco“ Žepče, Glazbena škola „Katarina Kosača Kotromanić“. Srednje škole u Općini Žepče nude širok spektar zanimanja. U nastavku je pregled smjerova po školama:

- Srednja mješovita škola "Žepče", 19 zanimanja i to: Ekonomski tehničar, Građevinski tehničar, Hotelijersko-turistički tehničar, Medicinski tehničar/sestra, Šumarski tehničar, Tehničar drumskega saobraćaja, Tekstilni tehničar – konfekcionar, Automehaničar, Autolimar, Bravar, Frizer/vlasuljar, Instalater grijanja i klimatizacije, Komercijalist, Krojač, Kuhar-konobar, Plinski i vodoinstalater, Prodavač, Vozač motornog vozila i Zavarivač.
- Katolički školski centar Don Bosco – Tehničko obrtnička škola, 12 zanimanja: Poljoprivredni tehničar/fitofarmaceut, Tehničar za mehatroniku, Agroturistički tehničar, Autoelektričar, Bravar, CNC operater, Cvjećar/Vrtlar, Elektroinstalater, Elektromehaničar, Instalater centralnog grijanja i klimatizacije, Limar Zavarivač.
- Obje škole nude upis u Opću gimnaziju.
- Glazbena škola „Katarina Kosača Kotromanić“ nudi upis u smjerove: Glazbenik instrumentalist (violinist, klavirist, gitarist, flautist), Glazbenik pjevač, Glazbenik teoretičar.

U školskoj 2020/2021. godini, ukupan broj učenika u srednjim školama u Općini Žepče bio je 1047 od čega je 540 ili 52% učenica.

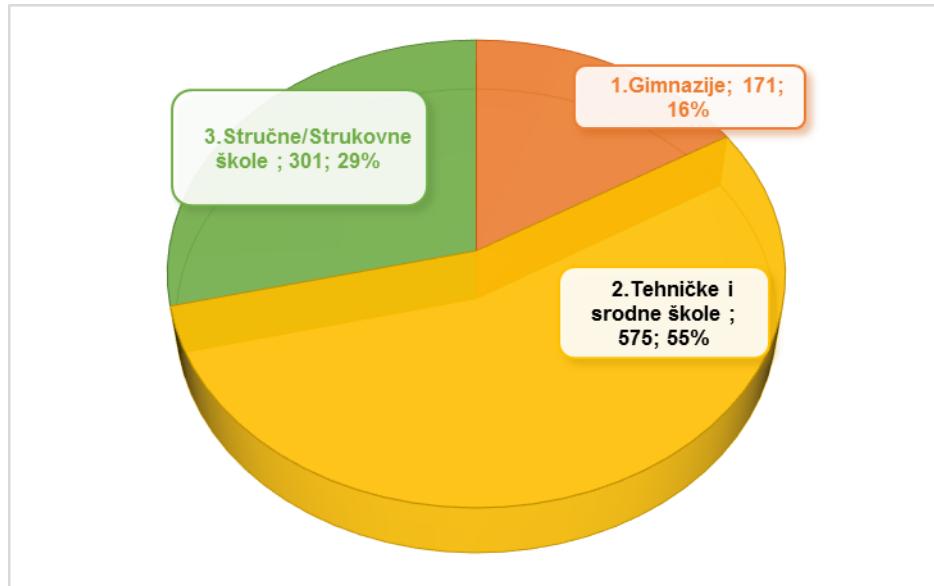

Slika 8 – Kretanje broja učenika u srednjim školama u Općini Žepče u periodu 2016/2017 – 2020/2021 - Izvor FZS

Broj nastavnog osoblja u srednjem obrazovanju, u 2020/2021. godini iznosi 119 od čega je 70 ili 58% žena.

Broj učenika u srednjim školama u periodu od 2016/2017 godine do 2020/2021 godine opada za 10% dok broj nastavnog osoblja raste za 63%.

Ukoliko se promatra broj učenika po vrsti srednjoškolskog obrazovanja, najveći broj učenika pohađa tehničke i srodne škole (575 ili 55%). Broj učenica u tehničkim i strukovnim školama je 361 ili 63%. Djevojčice dominiraju u strukturi učenika u gimnazijama (72%).

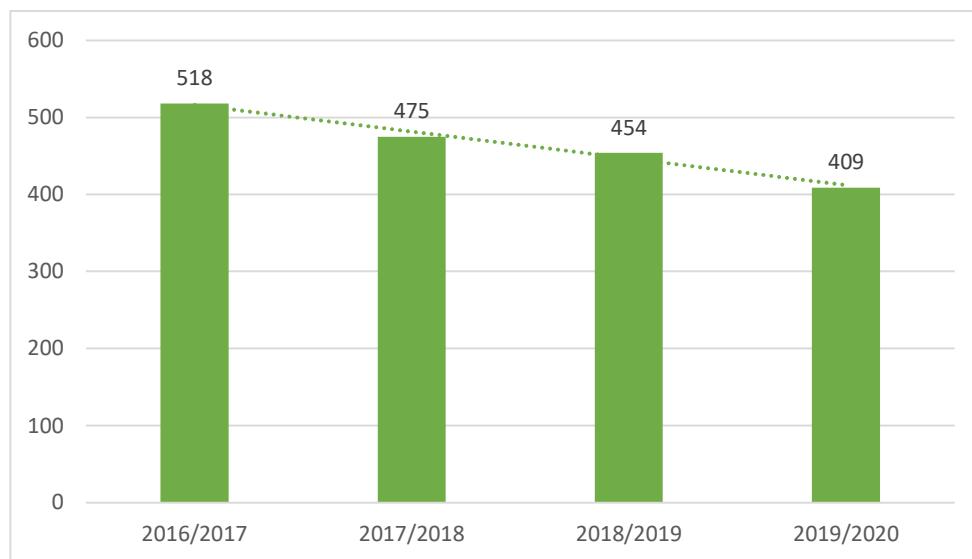
Slika 9 - Broj učenika prema vrsti srednjoškolskog obrazovanja u školskoj 2020/2021

3.4.4 Visoko obrazovanje

U Općini Žepče ne djeluje ni jedna ustanova za visokoškolsko obrazovanje.

Najveći broj studenata studira unutar BiH, na Univerzitetu u Sarajevu, Zenici i Sveučilištu u Mostaru, a jedan dio studira izvan države tj. u Republici Hrvatskoj, na Sveučilištu Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku i Sveučilištu u Zagrebu a manji broj studenata studira na nekom od Evropskih univerziteta.

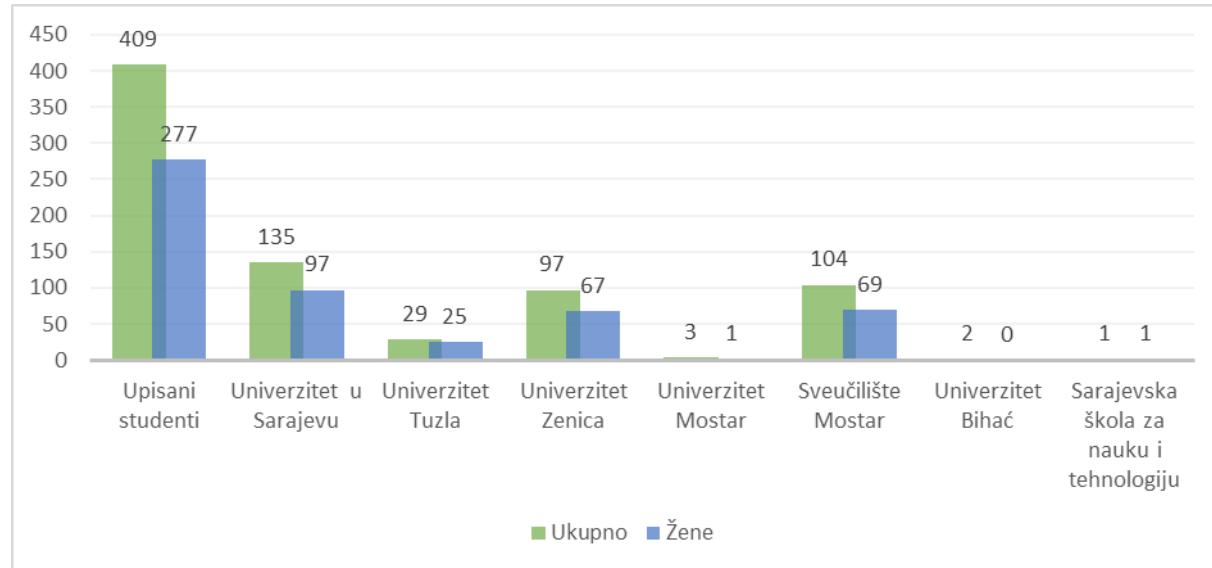
Broj upisanih studenata opada, a u posljednje 4 godine, za koje se raspolažu podaci, broj studenata je pao za 21% odnosno sa 518 u akademskoj 2016/2017 godini na 409 u akademskoj 2019/2020 godini.

Slika 10 - Kretanje broja upisanih studenata iz Općine Žepče na domaće visokoškolske ustanove

Prema posljednjim publikovanim podacima Federalnog zavoda za statistiku, na domaćim Univerzitetima studira 409 studenata od čega je 277 ili 51% žena. Najveći broj studenata upisano je na Univerzitetu u Sarajevu (137) od čega je 97 ili 72% žena.

Slika 11 - Broj upisanih studenata iz Općine Žepče na Univerzitetima u BiH u školskoj 2019/2020

3.5 Tržište rada

3.5.1 Nezaposlenost

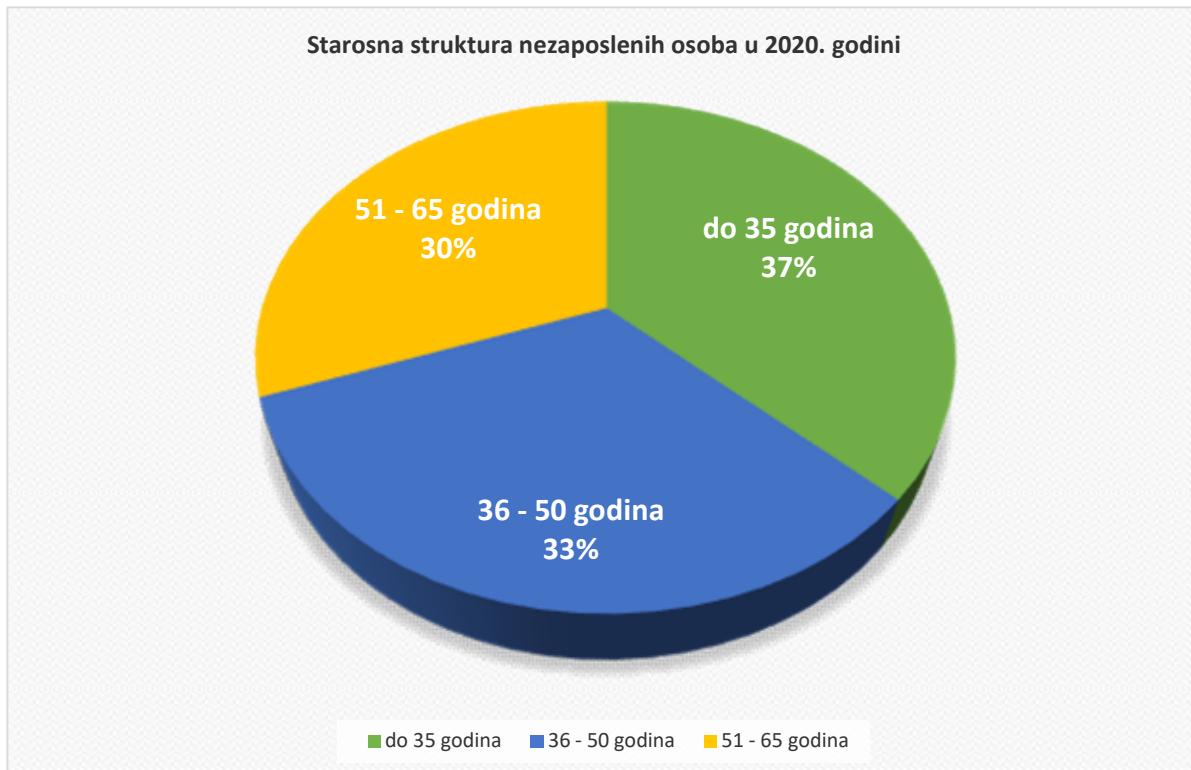
Na području Općine Žepče u toku 2020. godine, ukupan broj zaposlenih osoba bio je 5 481 dok je broj nezaposlenih osoba bio 4 054. U strukturi nezaposlenih udio žena je 2 411 odnosno 59%. Udio zaposlenih žena u broju zaposlenih je 42%.

U strukturi nezaposlenih osoba sa visokom i višom stručnom spremom udio žena je 71% dok je udio nezaposlenih žena srednjom stručnom spremom 72% žena.

Kada govorimo o starosnoj strukturi nezaposlenih osoba u 2020. godini, najveći broj nezaposlenih osoba je u starosnoj kategoriji od 51 – 55 godina – 515 ili 12% ukupnog broja nezaposlenih. U ovoj starosnoj kategoriji je 291 ili 56% žena. Ovo je ujedno kategorija u kojoj je najveći broj nezaposlenih žena.

OPĆINA ŽEPČE

Slika 12 – Starosna struktura nezaposlenih osoba u 2020. godini – Izvor Biro rada Žepče

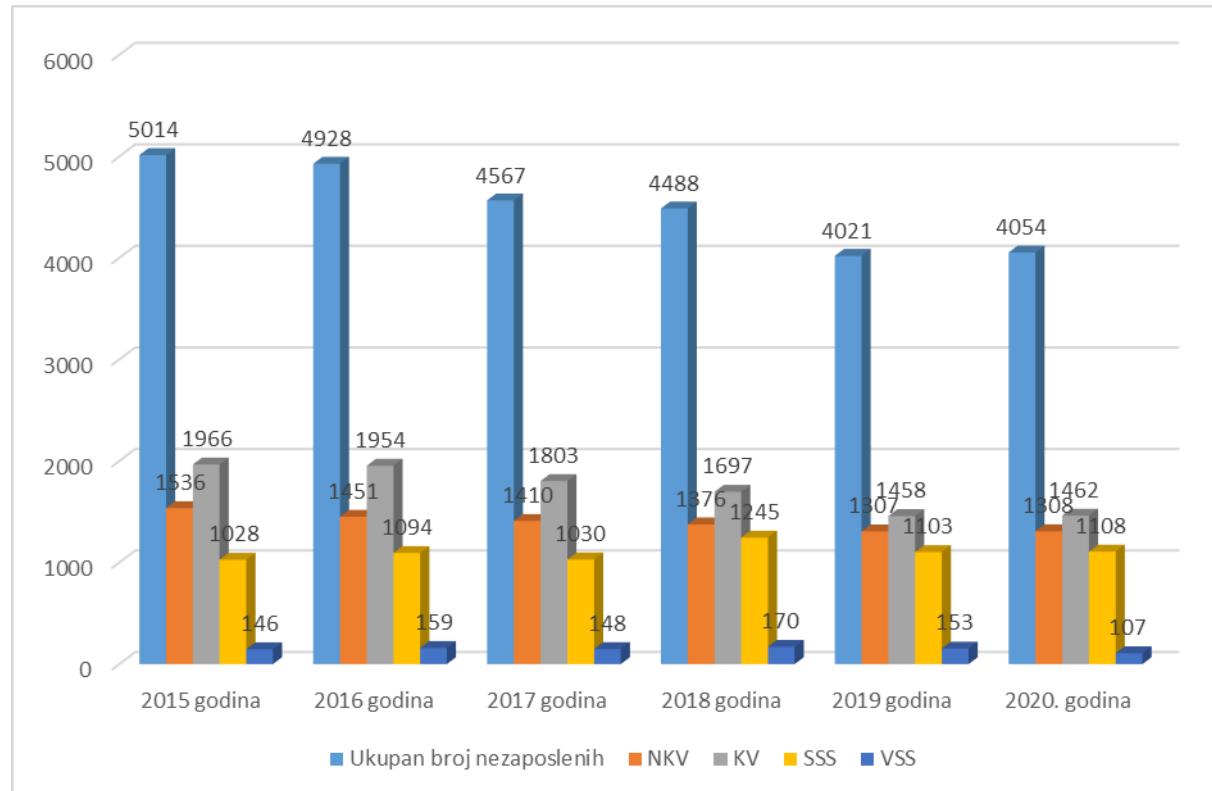
Dužina trajanja nezaposlenosti u Općini Žepče prikazana je u tabeli ispod.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba, njih 1892 ili 46% čeka na posao 15 godina i više, od čega je 52% žena. Slijede osobe koje na posao čekaju od 10 do 15 godina.

DUŽINA TRAJANJA NEZAPOSLENOSTI U 2020. godini										
Obilježje		Do godine	1-2	2-3	3-4	4-5	5-8	8-10	10-15	15 g. i više
Ukupno	4054	262	172	164	137	133	384	211	699	1892
Žene	2411	160	117	110	88	86	255	150	447	998

Tablica 2 – Dužina trajanja nezaposlenosti u Općini Žepče u 2020. godini – Izvor – Biro rada Žepče

U kvalifikacionoj strukturi nezaposlenih osoba prevladavaju KV radnici. Njihov broj, shodno ukupnom broju nezaposlenih osoba, pada. Struktura nezaposlenih osoba po kvalifikacionoj strukturi prikazana je na slici 13.

Slika 13

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba u Općini Žepče u periodu 2015. – 2020– Izvor – Biro rada Žepče

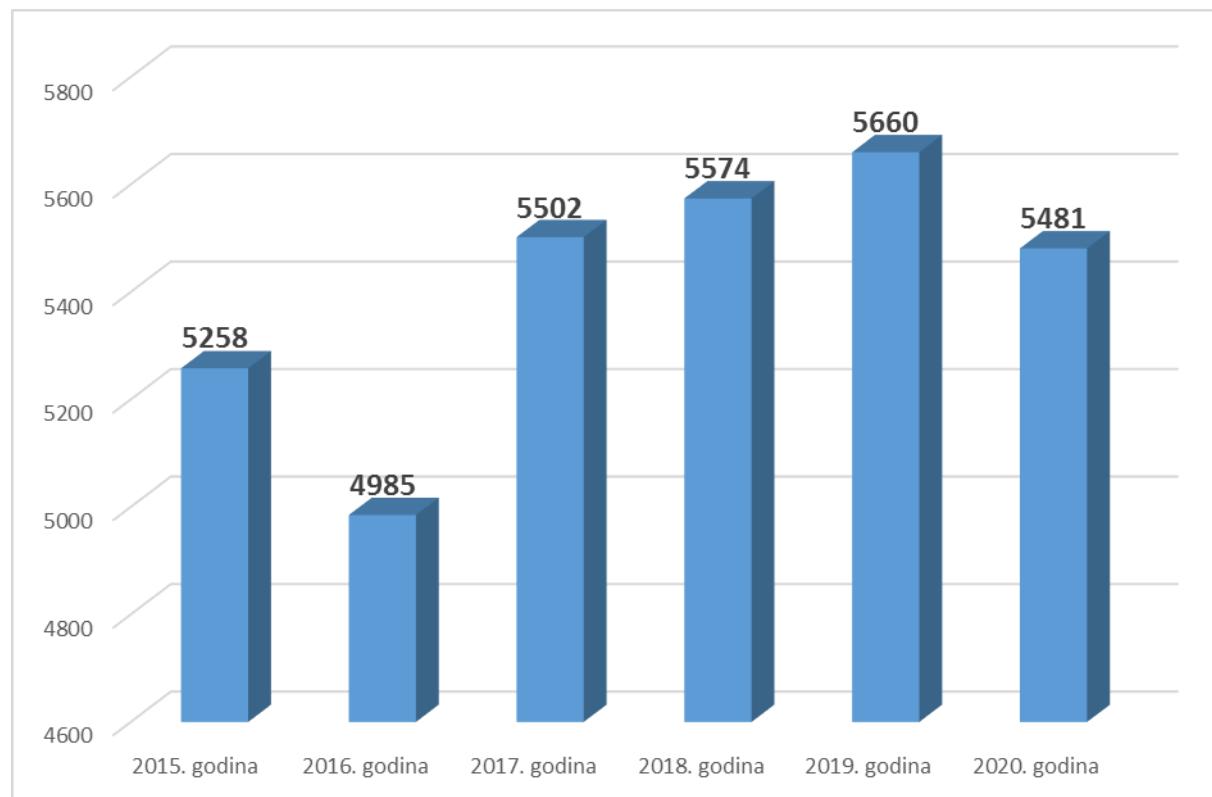
3.5.2 Zaposlenost

U Općini Žepče, prema podacima FZS, zaposleno je 5481 osoba od čega je 2239 ili 42% žena.

Bilježi se blagi pad broja zaposlenih u 2020. u odnosu na 2019. godinu za 3% dok je, u odnosu na 2015. godinu, broj zaposlenih u 2020. godini veći za 4%.

Broj zaposlenih žena porastao je za 7%.

Prema podacima Porezne uprave FBiH, na dan 31.12.2020. broj zaposlenih u Općini Žepče (prema prebivalištu osiguranika) je 4964 dok je broj uposlenih prema sjedištu poslodavca 5540.

Slika 14 – Broj zaposlenih osoba 2015.- 2020. Izvor FZS

U vezi sa kvalifikacionom i starosnom strukturu zaposlenih osoba, zvanični statistički podaci o tome se ne vode od 2016. godine. Posljednji podaci o starosnoj strukturi iz Federalnog zavoda za statistiku govore da je najveći broj zaposlenih osoba u dobi od 25 - 29 godina (18%).

Obilježje	Ukupan broj zaposlenih u 2016	do 18	19 do 24	25 do 29	30 do 34	35 do 39	40 do 44	45 do 49	50 do 54	55 do 59	60 do 64	65 i više
Svega	4778	13	584	895	789	629	570	460	447	283	99	9
Žene	2019	6	283	371	301	283	215	213	205	104	35	3
Procent zaposlenih žena	42 %	46%	48%	41%	38%	45%	38%	46%	46%	37%	35%	33,3%

Tablica 3 – Broj zaposlenih po starosnoj dobi u 2016. godini – Izvor FZS

Struktura novozaposlenih osoba sa evidencije Biroa rada u periodu od 2015. – 2020. prikazana je na tablici 4.

Godina	Brisanje sa evidencije radi zaposlenja	Zapošljavanje kod poslodavca izvan Žepče	Zapošljavanje kod poslodavca ino poslodavca	VSS	VŠS	SSS	VKV	KV	PKV	NKV
2015.	1136	225	64	169	12	323	7	464	27	134
2016.	1308	343	82	158	12	378	7	554	28	171
2017.	1434	409	136	185	15	392	10	631	32	169

OPĆINA ŽEPČE

2018.	1331	257	216	161	1	367	3	608	17	174
2019.	1314	236	223	119	2	393	8	565	29	198
2020.	1082	232	77	119	3	335	0	119	4	77

Tablica 4 – Kvalifikaciona struktura zaposlenih osoba sa evidencije Biroa rada Žepče – Izvor – Biro rada Žepče

Prema predstavljenim podacima, moguće je utvrditi i povećanje broja zapošljavanja kod poslodavaca izvan BiH. Iako ovi podaci ne predstavljaju konačan broj zapošljavanja osoba sa područja Općine Žepče u inostranstvu, porast tog broja je indikativan i u skladu sa porastom broja iseljenih iz Općine Žepče.

Radi jasnije slike o tržištu rada, potrebno je uzeti u obzir podatke o broju zaposlenih i nezaposlenih osoba, učenika i studenata sa podatkom o radno sposobnom stanovništvu u Općini Žepče.

U 2020. godini u Općini Žepče zabilježeno je:

- 21 425 radno sposobnog stanovništva (od 15 do 65 godina),
- 1 047 učenika u srednjoj školi,
- 2365 učenika u osnovnoj školi
- 409 studenata,
- 5 481 zaposlenih osoba,
- 4 054 evidentiranih nezaposlenih osoba,

Podaci ukazuju na to da je :

- samo 26% radno sposobnog stanovništva zaposleno;
- samo 7% radno sposobnog stanovništva čine učenici srednje škole i studenti

Ovi podaci ukazuju da to da je 10 991 ili 51% radno sposobnog stanovništva u nekom od sustava evidencije te da preostali dio radno sposobnog stanovništva, njih 10 434, spada u neaktivno stanovništvo.

Važno je naglasiti i činjenicu da se, na evidenciji nezaposlenih, nalazi ukupno 2591 osobe (64% ukupnog broja nezaposlenih), od čega je 1445 ili 56% žena, osoba koje na posao čekaju duže od 10 godina a koje se također mogu svrstati u neaktivno stanovništvo.

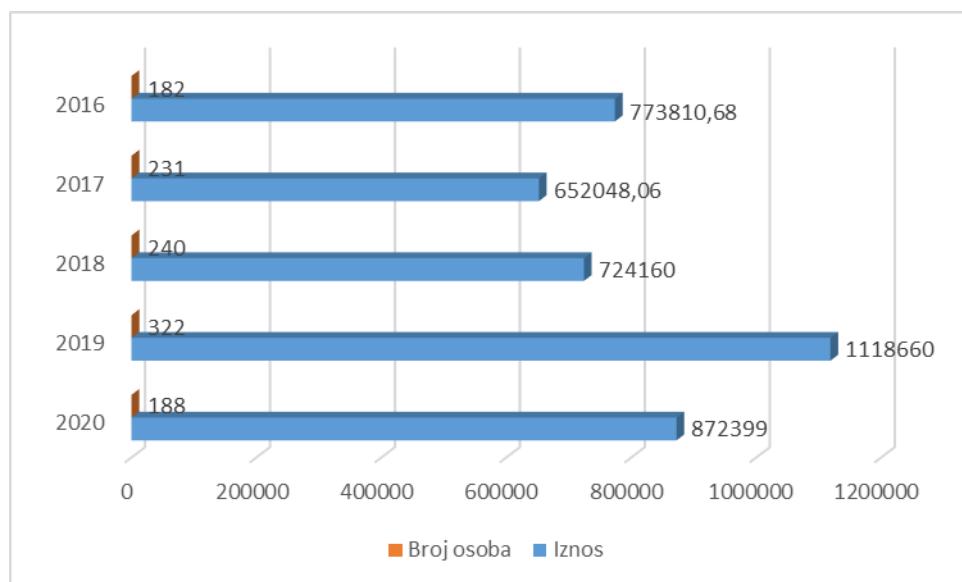
4 Aktivne mjere zapošljavanja u periodu 2016. – 2020.

Aktivne mjere zapošljavanja implementiraju se u Općini Žepče, shodno raspoloživim sredstvima i dinamici dodjele od strane Federalnog zavoda za zapošljavanje, Vlade ZDK, Općine Žepče i stranih donatora. Sredstva su namijenjena za samozapošljavanje, zapošljavanje različitih kategorija nezaposlenih a na raspolaganju su i mjere saradnje Službe za zapošljavanje sa privatnim sektorom.

U periodu od 2016. – 2020. godine, poslodavci i nezaposleni iz Općine Žepče, povukli su ukupno 4.141.077,74KM poticajnih sredstava od čega je 1.135.804,00 KM za samozapošljavanje (28%) dok je ostatak, 2.916.472,60 KM (72%) namijenjeno zapošljavanju. Pomoću ovih sredstava, sa evidencije nezaposlenih brisano je 1133 osoba u periodu od 2016. – 2020.

Sredstva je koristilo ukupno 465 kompanije za zapošljavanje 911 osoba odnosno 222 nezaposlenih za registraciju samostalnih djelatnosti i obrta.

Dinamika dodjele sredstava po godinama, predstavljena je na slikama ispod.

Slika 15 – Iznosi poticajnih sredstava za zapošljavanje i samozapošljavanje implementirani u Općini Žepče u periodu 2016. – 2020.

Slika 16 Odnos utrošenih sredstava za samozapošljavanje i zapošljavanje u Općini Žepče u periodu 2016. – 2020

OPĆINA ŽEPČE

5 ISTRAŽIVANJE stavova nezaposlenih osoba o rodnoj diferencijaciji zanimanja „One Gender Dominated Industries“

5.1 Uvod

Istraživanje je provedeno u periodu oktobar – decembar 2020. godine na uzorku od 95 nezaposlenih osoba iz Općine Žepče, uz podršku Biroa rada Žepče.

Prilikom istraživanje korišten je upitnik od 18 pitanja koji se popunjavao anonimno od strane nezaposlenih osoba. Pitanja su se odnosila na: dužinu nezaposlenosti, radne kompetencije, rad u struci i izvan nje, stavove o određenim industrijama i zanimanjima na rodnoj osnovi.

5.2 Opis uzorka

U istraživanju je sudjelovalo 95 osoba od čega je 15 ili 16% muškaraca i 82 ili 85% žena. Prosječna starost ispitanika je 33 godine.

Ispitanici starosti preko 40 godina (njih 21) čine 22% uzorka. 17 ili 18% ispitanika čine osobe mlađe od 20 godina.

Kada je u pitanju obrazovna struktura, 11 ili 11% su osobe niske kvalifikacije (NK), 14 ili 15% su osobe sa visokom stručnom spremom (VSS) dok je ostatak ispitanika – 70 ili 74% sa srednjom stručnom spremom.

Dodatne kvalifikacije za zapošljavanje koje se ne odnose na stečeno zvanje ima 70% ispitanika a one se pretežno odnose na: kuhanje (27 ili 38%); 22 ili 31 %krojenje, šivenje i ostali poslovi u tekstilnoj industriji

14 ili 20% navelo je poznavanje rada na računaru, stranog jezika i posjedovanje vozačke dozvole. U pojedinačnim situacijama ispitanici su navodili da posjeduju druge vještine koje bi im omogućile zaposlenje.

24 ili 27% ispitanika radilo je u struci. Radi se o zanimanjima: diplomirani socijalni pedagog, ekonomista, medicinski tehničar, farmaceutski tehničar, arhitektonski tehničar, konfekcionar tekstila, šivač, trgovac i vozač. Njih 5 ili 41% radilo je preko 3 godine dok se u ostalim slučajevima radi o kraćem radnom odnosu.

41 ili 43% osoba radilo je van struke.

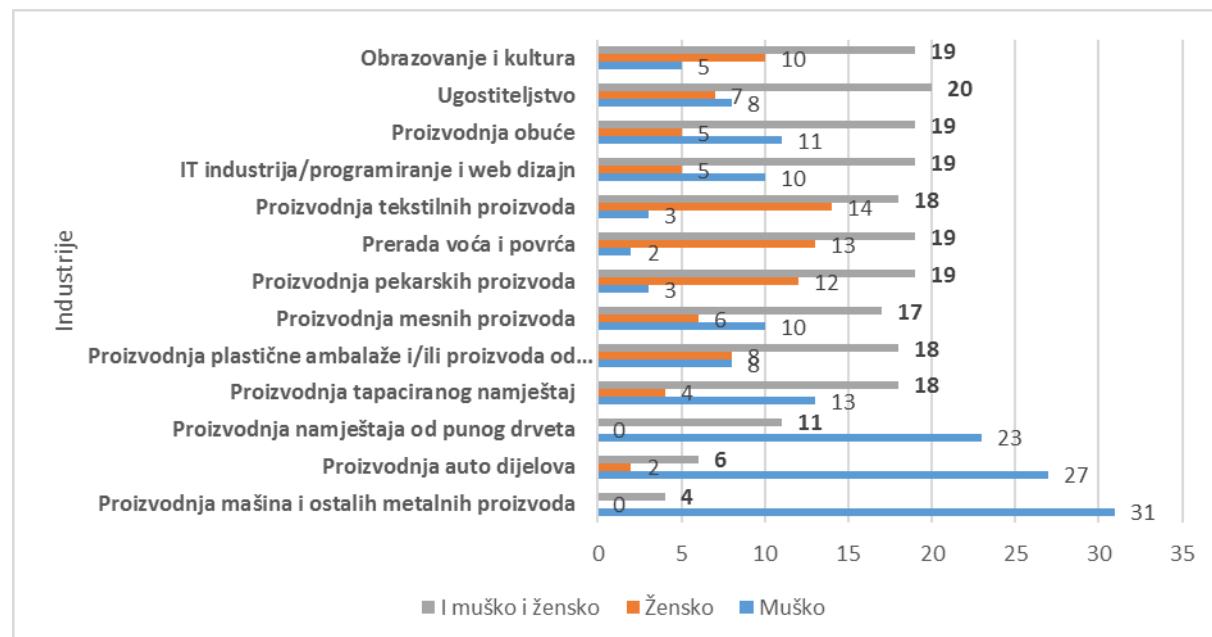
36 ili 37% ispitanika nije nikada radilo a njih 17 ili 47% su dugoročno nezaposlene osobe. To su osobe sa zanimanjima: trgovac, ekonomski tehničar, frizer, tekstilni tehničar, krojač, osobe sa završenom gimnazijom i osobe sa završenom osnovnom školom. Kada je u pitanju rodna struktura ovih osoba, od ukupno 17 dugoročno nezaposlenih osoba bez radnog iskustva, 16 je žena a njih 13 je starije od 35 godina.

Van struke nije radila 51 osoba. Najčešći razlog za to je: neadekvatnost radnih uslova (21 ili 41%). Ispitanici također navode (u 18 ili 35% slučajeva) da im posao izvan struke nije ponuđen.

5.3 Muško/ženske industrije i zanimanja

U drugom dijelu upitnika ispitanici su se izjašnjavali o postojanju industrija/poslova koji može obavljati samo 1 spol te su mogli definisati industrije i zanimanja kao muške ili ženske. Kada je u pitanju generalni stav ispitanika o tome da li su neke industrije isključivo muške ili ženske, 38 ili 41% njih smatra da jesu dok 55 ili 59% ispitanika da da podjela ne postoji.

U pogledu industrija, pregled stavova ispitanika dat je na slici 1.

Slika 17 – Industrije prema tradicionalnoj spolnoj podjeli

Kao što je vidljivo sa Slike 1, ispitanici su kao muške industrije definisali:

- Proizvodnja mašina i ostalih metalnih proizvoda 38 ili 82%
- Proizvodnja auto dijelova 27 ili 71%
- Proizvodnja namještaja od punog drveta 23 ili 61%

Ispitanici su u najvećem broju slučajeva, ponuđene industrije označili da su **prihvatljive za oba spola** i kao takve su definisane industrije:

- Proizvodnja pekarskih proizvoda 19 ili 50%
- Prerada voća i povrća 19 ili 50%
- IT industrija/programiranje i web dizajn 19 ili 50%
- Proizvodnja obuće 19 ili 50%
- Ugostiteljstvo 20 ili 53%

Kada su u pitanju zanimanja, kao pretežno muška definisana su sljedeća:

- Bravar 35 ili 92%
- Metalostrugar 34 ili 89%
- Stolar 32 ili 84%
- Mehatroničar 29 ili 76%
- Mašinski tehničar 29 ili 76%
- Lakirer 28 ili 74%
- Električar 27 ili 71%
- Tapetar 25 ili 66%

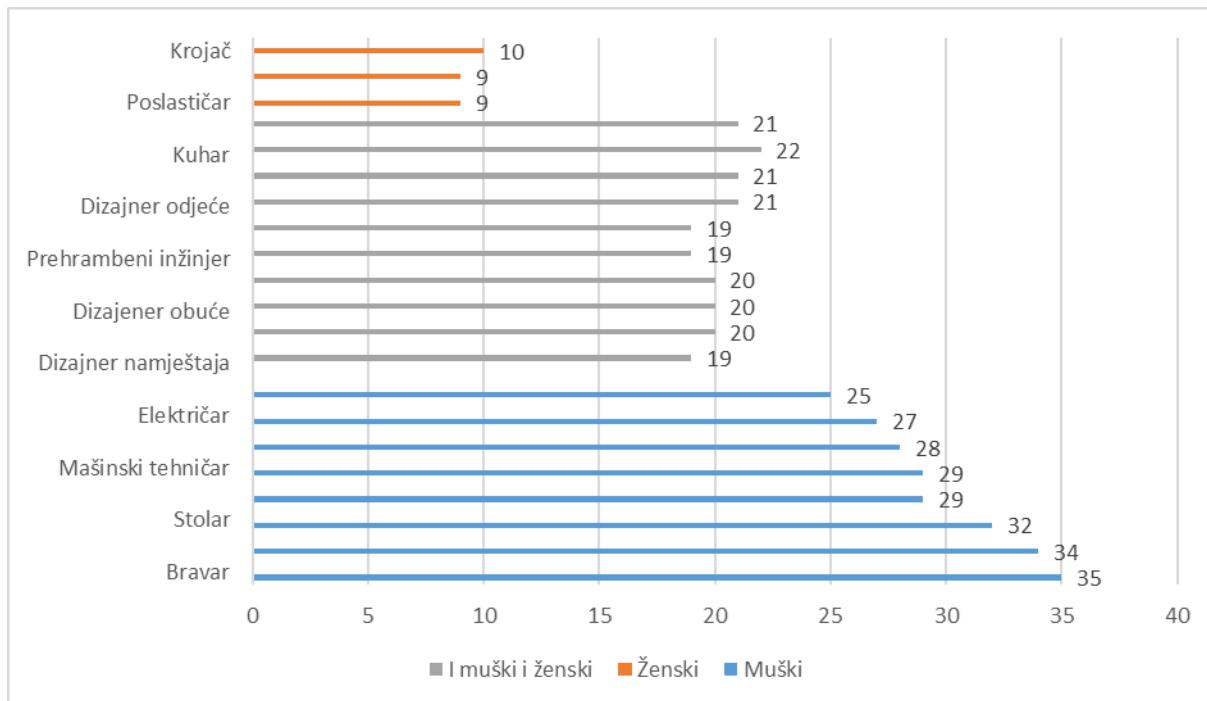
Kao zanimanja koja su prihvatljiva za oba spola definisana su

- Dizajner namještaja 19 ili 50 %
- Programer 20 ili 53%
- Dizajner obuće 20 ili 53%
- Konobar 20 ili 53%
- Prehrambeni inžinjer 19 ili 50%

- Poslastičar 19 ili 50%
- Dizajner odjeće 21 ili 55%
- Krojač 21 ili 55%
- Kuhar 22 ili 58%
- Profesor/nastavnik/učitelj 21 ili 55%

Zanimljivo je da niti jedno zanimanje nije definisano kao žensko. Zanimanje „krojač“ ocijenjeno je kao žensko u 10 ili 26% slučajeva. Struktura odgovora prikazana je na slici 2.

Slika 18 – „Muška“ i „Ženska“ zanimanja

5.4 Razlozi za rodnu diferencijaciju zanimanja i industrija

Kada su u pitanju razlozi iz kojih je određena industrija/zanimanje „muška“ ili „ženska“, ispitanici su ih imali priliku navesti. Kada su u pitanju „ženska“ zanimanja, najveći broj ispitanika se izjasnio tako da je potrebna fizička snaga pri manipulaciji teškim predmetima u toku rada (34%) kao i tradicionalno poimanje zanimanja kao ženskog (32%). Struktura odgovora vidljiva je na slici.

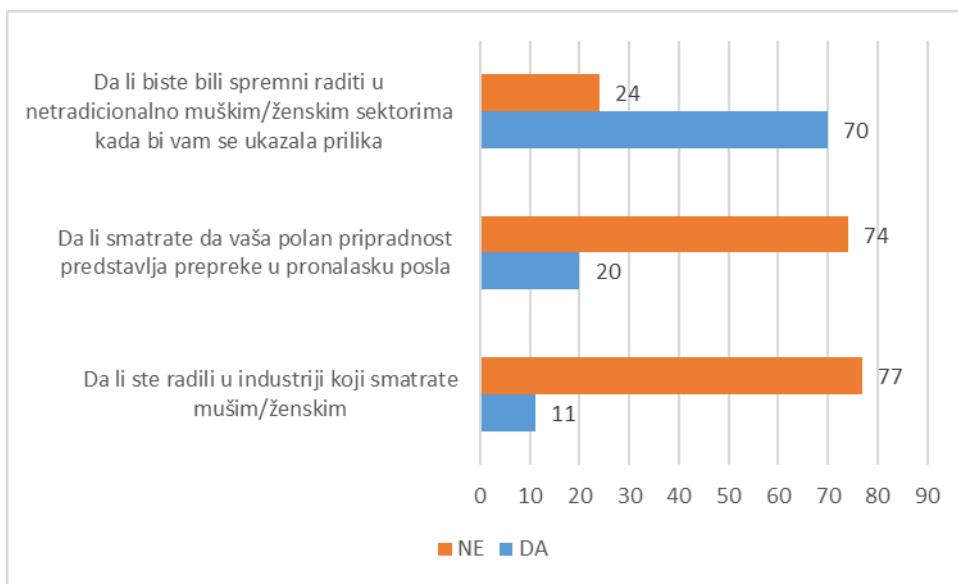
Slika 19 – „Muške“ i „Ženske“ industrije

Kada su u pitanju razlozi za „muška zanimanja“ opet se radi o potrebnoj fizičkoj snazi za njihovo obavljanje (54%), uslovima rada u određenim industrijama (44%), te tradicija (32%).

Slika 20 – Razlozi za definisanje zanimanja kao muškog

Ispitanici su također deklarisali svoje stavove u vezi sa radom u industrijama koje smatraju/ne smatraju ženskim. Struktura odgovora prikazana je na slici.

Slika 21 – Spremnost ta rad u netradicionalno „muškim“ i „ženskim“ industrijama

5.5 Zaključak

Provedeno istraživanje dalo je uvid u stavove nezaposlenih osoba prema dominaciji jednog ili drugog spola u industrijama/zanimanjima.

Nalazi ukazuju na to da su industrije gdje dominiraju muškarci: metaloprerada i drvoprerada a zanimanja koja su isključivo muška: bravari, metalostrugar, stolar, mehatroničar, mašinski tehničar, lakirer, električar i tapetar.

Nijedno zanimanje nije definisano kao žensko, izuzev zanimanja „krojač“ koje se 26% ispitanika definisalo kao takvo.

Razlozi za dominaciju jednog spola u određenoj industriji se odnose na potrebnu fizičku snagu (ili nedostatak fizičke snage) za obavljanje određenog posla te tradicionalno shvaćanje određene industrije kao muške odnosno ženske.

Većina ispitanika bi radila u industriji za koju se smatra da je dominirajuće muška odnosno ženska. Također, većina ispitanika smatra da ih spol ne sprječava u pronašanju posla. Međutim, većina ispitanika ipak nikada nije radila u industriji koja je dominirajuće muška odnosno ženska.

5.6 Preporuke istraživanja

Na nezaposlenost, kao ključni problem nerazvijenih zemalja među kojima je i Bosna i Hercegovina, potrebno je uticati sa više aspekata.

Sredstva za poticanje zapošljavanju, prekvalifikacije i dokvalifikacije, prilagodba obrazovnih programa su mјere koje se uglavnom navode kao ključne u saniranju nezaposlenosti. Međutim, kreiranjem intervencija u oblasti angažiranja muškaraca odnosno žena u industrijama i na poslovima gdje dominira drugi spol mogu se postići kvalitetni efekti u kontekstu zapošljavanja.

OPĆINA ŽEPČE

U tom smislu, u Općini Žepče bilo bi korisno:

1. Izvršiti analizu zaposlenih osoba u kompanijama u Općini Žepče prema spolu i radnom mjestu na kome su angažirani. Na taj način bi se dobila jasnija slika o rodnoj zastupljenosti u svim sektorima koji posluju u Općini Žepče.
2. Kreirati posebne programe obuke za žene za rad u dominirajuće muškim industrijskim sektorima na način da se osmisli pilot obuka sa opcijama zapošljavanja na temelju čijih efekata bi se kreirali slični
3. U kreiranju obrazovnih programa uključiti intervencije detaljnog upoznavanja učenika osnovne škole sa raspoloživim zanimanjima uz prezentiranje mogućnosti za oba spola za rad u njima

OPĆINA ŽEPČE

SWOT ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ⦿ Povoljan geoprometni položaj Općine (Europski koridor V-c; buduća brza cesta Tuzla – Žepče) ⦿ Razvijena poduzetnička kultura ⦿ Razvjeni mehanizmi saradnje sa poslovnom zajednicom i nevladinim sektorom ⦿ Rastući broj kompanija u privatnom sektoru ⦿ Strateški i proaktivni pristup u planiranju i provedbi konkretnih programa i mjera podsticaja ⦿ Certificirana Općina po SEE BFC standardu za povoljno poslovno okruženje ⦿ Prirodni kapital – prostor raspoloživ za formiranje i izgradnju poslovnih/industrijskih zona, povoljni terenski uslovi (nagib terena) za prostorni razvoj ⦿ Uspješna Razvojna agencija ⦿ Visok stepen apsorpcije međunarodnih fondova ⦿ Uspostavljeni mehanizmi suradnje unutar javnog sektora ⦿ Razvijeni sektori sa velikom apsorpcije radne snage (prerađivačka industrija) 	<ul style="list-style-type: none"> ⦿ Nizak nivo konkurentnosti privrede i nedovoljna izvozna orijentacija lokalnih privrednih subjekata, značajno prisustvo lokalno orijentiranih uslužnih djelatnosti ⦿ Neusklađenost radne snage sa tržišnim potrebama ⦿ Neusklađenost obrazovnog sistema (formalno obrazovanje) sa potrebama tržišta rada ⦿ Niski kapaciteti apsorpcije fondova, programa, projekata od strane NVO i MSP sektora ⦿ Nedovoljan broj brzorastućih radno intenzivnih kompanija ⦿ Nedovoljno razvijena turistička ponuda na području općine ⦿ Nedovoljno razvijen IT sektor
PRIЛИKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ⦿ Pozitivan uticaj novih investicija na razvoj ekonomije Općine i promocija investicija, privlačenje novih ⦿ Stvaranje javno-privatnih partnerstava u cilju finansiranja implementacije razvojnih projekata ⦿ Aktivnije korištenje međunarodnih fondova, programa i projekata ⦿ Animiranje i uključivanje dijaspore u lokalni ekonomski razvoj ⦿ Globalna orientacija na socijalnu inkluziju i kvalitet ljudskog kapitala ⦿ Korištenje izuzetnih kapaciteta za neformalno obrazovanje ⦿ Korištenje IT mogućnosti u procesu rada i obrazovanja ⦿ Korištenje mehanizama za kreiranja prilika za ravnopravno zapošljavanje oba spola 	<ul style="list-style-type: none"> ⦿ Više nivoa vlasti u FBiH – složen proces realizacije projekata lokalnog karaktera ⦿ Politička nestabilnost u BiH (česti izborni ciklusi) koja nepovoljno utiče na jačanje i razvoj lokalnih zajednica ⦿ Nezadovoljavajuće stope rasta ekonomije, još uvek visoka nezaposlenosti i posebno neaktivnosti stanovništva (veliki broj izdržavanih osoba po jednom zaposlenom) ⦿ Nizak kreditni rejting BiH i nedovoljan interes stranih investitora ⦿ Loš poslovni ambijent – visoko poresko opterećenje (posebno na rad) ⦿ Nedostatna sredstva za ulaganje u poslovnu infrastrukturu ⦿ Negativan migracioni saldo i mobilnost radne snage prema razvijenim zemljama ⦿ Nizak životni standard stanovništva ⦿ Nedovoljno razvijena tehnološka i razvojno - istraživačka infrastruktura i usluge u BiH i transfer zastarjelih tehnologija u BiH ⦿ Nedovoljan transfer novih znanja i tehnologija iz drugih razvijenih zemalja, ⦿ Neriješeni imovinsko-pravni odnosi – zemljište u javnom i privatnom vlasništvu i objekti (ograničenje razvoja ekonomije Općine) ⦿ Mala nadležnost i namjenski javni prihodi

OPĆINA ŽEPČE

6 Programi, ciljevi i mјere Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025.

Lokalni akcioni plan zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025., podupire ostvarenje strateških razvojnih ciljeva Općine Žepče, definirane Strategijom razvoja za period 2018. – 2027. odnosno:

Strateški cilj 1: Razvijeno gospodarstvo i poljoprivreda.

Strateški cilj 2: Unaprijeđena kvaliteta života i sigurnost građana

Strateški cilj 3: Povećana energetska učinkovitost i unaprijeđena zaštita okoliša

Shodno navedenom, opći cilj Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2024. godinu je

Kreirati povoljan ambijent za otvaranje održivih radnih mјesta, koristeći dostupna sredstva namijenjena zapošljavanju i samozapošljavanju, angažirajući lokalne resurse u pravcu stimulacije neformalnog obrazovanja za potrebe tržišta rada te stvaranja poticajnog okruženja za lični razvoj i zapošljavanje stanovništva, sa jednakim šansama za oba spola.

Specifični ciljevi Lokalnog akcionog plana zapošljavanja su:

1. Podstaći poduzetništvo kroz osiguranje pristupa finansiranju početnih troškova poslovanja
2. Podstaći zapošljavanje kroz sufinansiranje troškova zapošljavanja poslodavcima iz Općine Žepče
3. Podstaći kreiranje novih radnih mјesta kroz aktivan rad na kreiranju povoljnog poslovnog okruženja i poticanja ulaganja
4. Podstaći zapošljavanje kroz stvaranje prilika za obuke radne snage

7 NOSIOCI REALIZACIJE, MONITORING I EVALUACIJA AKCIONOG PLANA

U cilju jasnog definiranja uloga i odgovornosti u procesu realizacije Lokalnog akcionog plana zapošljavanja, definirani su ključni akteri i nosioci implementacije a kao takvi su prepoznati, kako slijedi:

- ⌚ Odbor za obrazovanje i zapošljavanje
- ⌚ Općinsko vijeće
- ⌚ Općinski načelnik i općinska administracija
- ⌚ Razvojna agencija Žepče

Svi zajedno, a u cilju realizacije planiranih mјera i programa, osigurati će:

1. Aktivan rad Odbora za obrazovanje i zapošljavanje Općine Žepče
2. Efikasno privlačenje sredstava za implementaciju LAPZ-a
3. Jačanje suradnje na razini javnog i privatnog sektora u cilju efikasnije implementacije predviđenih mјera te kreiranje novih u svrhu sistemskog rješavanja problema nezaposlenosti i nedostatka kvalificirane radne snage.

OPĆINA ŽEPČE

4. Redovan monitoring i ažuriranje LAPZ-a
5. Podršku općinskog načelnika, općinske administracije i Općinskog vijeća u procesu realizacije LAPZ-a

7.1 Odbor za obrazovanje i zapošljavanje

Kao mehanizam povezivanja privatnog i javnog sektora (općinska administracija, obrazovni sektor, nevladin sektor, služba za zapošljavanje) Odbor je ključan za protok informacija te usuglašavanja planiranih mjera i intervencija. Zadatak svih članova Odbora je:

- Iniciranje i koordinacija procesa izrade LAPZ-a
- Sudjelovanje u izradi pojedinačnih programa/mjera/projekata u suglasnosti sa Lokalnim akcionim planom zapošljavanja;
- Praćenje realizacije LAPZ-a i dijeljenje informacija u vezi sa projektima i izvorima financiranja u svrhu strukturiranog praćenja implementacije
- Osiguravanje učešća i informiranosti svih socio-ekonomskih partnera u procesu planiranja i realizacije LAPZ.

7.2 Općinsko vijeće

Općinsko vijeće će, na godišnjoj razini, razmatrati izvješće o implementaciji LAPZ-a i godišnji akcioni plan te pružiti podršku u pravcu donošenja odluka koje će doprinijeti kvalitetnijoj i sveobuhvatnijoj implementaciji LAPZ-a.

7.3 Općinski načelnik i općinska administracija

Općinski načelnik biti će obaviješten o stepenu realizacije LAPZ-a te preporukama za realizaciju, izmjene i dopune. Općinski načelnik će osigurati dio sredstava za implementaciju planiranih mjera te podržati projekte viših razina vlasti i stranih donatora koji će doprinijeti implementaciji LAPZ-a.

Općinska administracija će pružiti potrebnu administrativnu podršku i informaciju u vezi sa implementacijom pojedinih mjera pri čemu će imati blisku suradnju sa Razvojnom agencijom Žepče.

7.4 Razvojna agencija Žepče

Razvojna agencija Žepče, ako nosilac izrade Lokalnog akcionog plana zapošljavanje, u suradnji sa Odborom za obrazovanje i zapošljavanje, na godišnjoj razini će pripremati i dostavljati izvješća i akcione planove, inicirati izmjene i dopune dokumenta te aktivno raditi na pripremi i provedbi projektnih prijedloga koji podupiru realizaciju planiranih mjera i programa.

RAŽ je zadužena za sistematično i redovno prikupljanje podataka, praćenje procesa realizacije, ciljeva, programa/projekata, ocjenu učinaka realiziranih projekata, te ocjenu ukupne uspješnosti realizacije LAPZ-a.

Monitoring će se provoditi kontinuirano za cijeli period realizacije LAPZ-a. Ocjena učinaka će se provoditi jednom godišnje. Jednom godišnje će se raditi i ažuriranje plana za preostali period do njegovog isteka. Kod procjene uspješnosti realizacije koristit će se izvješća nositelja realizacije mjera/programa, evidencije o korisnicima programa, ankete među korisnicima i pružateljima usluga, intervjuji, analize službenih podataka dobivenih od nositelja realizacije pojedinačnih mjera/programa, fokus grupe, i dr.

OPĆINA ŽEPČE

8 FINANSIJSKI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU LAPZ-a

Za realizaciju programa i projekata iz Lokalnog akcionog plana zapošljavanja 2021 – 2025. potrebno je izdvojiti sredstva iz sljedećih izvora:

- Općinski proračun (tekući transferi za samozapošljavanje, transfer za zapošljavanje pripravnika i volontera, sredstva za kofinanciranje projekata sa drugim donatorima)
- Federalni zavod za zapošljavanje i Služba za zapošljavanje ZDK (programi i sredstva planirana na razini ovih institucija)
- Sredstva donatora i međunarodnih organizacija i programa planiranih za definirani vremenski period

Ukupna vrijednost programa i mjera Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025. je 4.330.000,00 KM od čega se iz Općinskog budžeta očekuje 5% planiranih sredstava na razini 2021. – 2025. godine. Od domaćih donatora (više razine vlasti) očekuje se 47,5% a isto toliko sredstava očekuje se od stranih donatora i međunarodnih organizacija. U cilju realizacije ovih sredstava potrebno je angažirati sve raspoložive resurse i animirati sve detektirane aktere kako bi se mjere implementirale na planirani način.

9 Mjere i programi Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025.

9.1 Polazna osnova

Detaljnem socioekonomskom analizom, analizom snaga i slabosti te prilika i prijetnji, Lokalni akcioni plan zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025. godine polazi od sljedećih ulaznih podataka:

- ⌚ Radno sposobno stanovništvo - 21 425
- ⌚ Učenici u srednjoj školi – 1047
- ⌚ Studenti – 409
- ⌚ Nezaposleni – 4054
- ⌚ Zaposleni – 5481
- ⌚ Zaposlene žene - 2239
- ⌚ Registrirani pravni subjekti – 549
- ⌚ Izdvojena sredstva za samozapošljavanje na nivou 5 godina – 1.135.804 KM
- ⌚ Izdvojena sredstva za zapošljavanje na nivou 5 godina – 2.916.472,60 KM
- ⌚ Ukupno provedenih projekata/programa za samozapošljavanje i zapošljavanje - 68
- ⌚ Broj start up-a pokrenutih na temelju poticajnih sredstava – 222
- ⌚ Broj zaposlenih na temelju poticajnih sredstava – 911
- ⌚ Funkcionalan Centar za poslovne kompetencije

Kao četverogodišnji planski dokument, LAPZ treba poslužiti kao osnova za detaljno planiranje i implementaciju projekata i mjera koje će uticati na gore navedene parametre kroz ostvarenje sljedećih indikatora:

- ✓ Smanjenje broja nezaposlenih u Općini Žepče za 5% do 2025.
- ✓ Povećanje broja samozaposlenih osoba za 5% do 2025.
- ✓ Povećanje broja zaposlenih žena za 5%

- ✓ Povećanje iznosa apsorbiranog kroz aktivne mјere zapošljavanja na razini Općine Žepče za 5%
- ✓ Povećanje obuka namijenjenih povećanju konkurentnosti radne snage na najmanje 10 treninga godišnje i najmanje 110 osoba godišnje;
- ✓ Poboljšanju poslovnog okruženja i kreiranju i provedbi mјera lokalnog nivoa u tom pravcu

Lokalni akcioni plan zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025. sastoji se od 4 programa i 15 mјera koje će doprinijeti ostvarenju postavljenih ciljeva LAPZ-a. To su:

1. Program samozapošljavanja u Općini Žepče

- 1.1. Samozapošljavanje mladih osoba
- 1.2. Samozapošljavanje žena
- 1.3. Samozapošljavanje za sve
- 1.4. Samozapošljavanje u poljoprivredi

2. Program zapošljavanja u Općini Žepče

- 2.1. Sufinansiranje troškova plaća osoba koje se zapošljavaju po prvi put
- 2.2. Sufinansiranje troškova plaća novozaposlenih radnika u sektoru MSP
- 2.3. Sufinansiranje troškova zapošljavanja ranjivih kategorija stanovništva (invalidne osobe, dugoročno nezaposleni i sl.)

3. Program podrške razvoju MSP sektora u Općini Žepče

- 3.1. Podrška razvoju MSP sektora kroz kreiranje grant šeme Općine Žepče
- 3.2. Program poboljšanja praktične nastave kroz saradnju sa MSP sektorom

4. Program "Konkurentna radna snaga"

- 4.1. „Start up“ akademija
- 4.2. Podizanje poslovnih kompetencija kroz obuke radne snage u cilju zapošljavanja
- 4.3. Obuka za nezaposlene osobe (dokvalifikacija)
- 4.4. Usklađivanje kompetencija postojeće radne snage sa novim poslovnim procesima i zahtjevima tržišta
- 4.5. Usklađivanje obrazovnih programa sa potrebama tržišta rada
- 4.6. Usklađivanje spolne strukture zaposlenih kroz inovativne programe prekvalifikacije

Navedeni programi i ciljani indikatori prikazani su u tablici 5. na razini indikatora, mјere planirane Lokalnim akcionim planom zapošljavanja trebale bi rezultirati: samozapošljavanjem najmanje 200 osoba, zapošljavanjem najmanje 900 osoba, obukom najmanje 420 osoba, najmanje 57 projektnih intervencija na razini cilja 3. i 4. LAPZ-a.

OPĆINA ŽEPČE

10 Preporuke

Na temelju prikazanog stanja te predloženih programa i mjera, Razvojna agencija Žepče daje preporuku Općinskom vijeću Žepče da usvoji Lokalni akcioni plan zapošljavanja Općine Žepče za period 2021. – 2025., prati njegovu implementaciju te daje sugestije u cilju kvalitetnije i efikasnije provedbe i ostvarenja postavljenih ciljeva.

NOSITELJ IZRADE

Žepče, 13.04.2021

RAZVOJNA AGENCIJA ŽEPČE

OPĆINA ŽEPČE

PREGLED CILJEVA, PROGRAMA I PROJEKATA LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZAPOŠLJAVANJA						
CILJ 1 – Podstači poduzetništvo kroz osiguranje pristupa finansiranju						
PROGRAM	MJERA	Procijenjen a vrijednost na razini mjeru u periodu 2021. - 2024.	Procijenjena vrijednost na razini programa u periodu 2021. – 2024.	Vrsta indikatora	Očekivani indikatori u periodu 2021. - 2025.	NOSITELJI
1. Program samozapošljavanja u Općini Žepče	1.1. Samozapošljavanje mladih osoba	100.000,00	520.000,00	Broj samozaposlenih/Broj obrta	40	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ
	1.2. Samozapošljavanje žena	70.000,00		Broj samozaposlenih/Broj obrta	20	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ
	1.3. Samozapošljavanje za sve	300.000,00		Broj samozaposlenih/Broj obrta	100	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ
	1.4 Samozapošljavanje u poljoprivredi	50.000,00		Broj samozaposlenih/Broj obrta	40	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ
CILJ 2 – Podstači zapošljavanje kroz sufinansiranje troškova zapošljavanje poslodavcima iz Općine Žepče						
2. Program zapošljavanja u Općini Žepče	2.1. Sufinansiranje troškova plaća osoba koje se zapošljavaju po prvi put	500.000,00	2.900.000,00	Broj zaposlenih	400	Strani donatori/FZZZ
	2.2. Sufinansiranje troškova plaća novozaposlenih radnika u sektoru MSP	1.900.000,00		Broj zaposlenih	400	Strani donatori/FZZZ
	2.3. Sufinansiranje troškova zapošljavanja ranjivih kategorija stanovništva (invalidne osobe, dugoročno nezaposlene osobe i sl)	500.000,00		Broj zaposlenih	100	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ/ drgi donatori
CILJ 3 – Podstači kreiranje novih radnih mesta kroz aktivan rad na kreiranju povoljnog poslovnog okruženja i poticanja ulaganja						
3. Program podrške razvoju MSP	3.1. Podrška razvoju MSP sektora kroz	150.000,00	150.000,00	Broj podržanih kompanija	20	Općina Žepče/strani donatori

OPĆINA ŽEPČE

sektora u Općini Žepče	kreiranje grant šeme Općine Žepče					
	3.2. Program poboljšanja praktične nastave kroz saradnju sa MSP sektorom	80.000,00	230.000,00	Broj kompanija koje sudjeluju u pilot projektu Broj učenika koji pohađaju praksu	1 20	Općina Žepče/donatori
CILJ 4 – Podstaci zapošljavanje kroz stvaranje prilika za obuke radne snage						
4. Program "Konkurentna radna snaga"	4.1. Start up akademija	50.000,00	680.000,00	Broj ciklusa/Broj polaznika	4;20	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ/ RAŽ
	4.2. Podizanje poslovnih kompetencija u cilju zapošljavanja	200.000,00		Broj osoba na obukama	200	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ/ RAŽ
	4.3. Obuka za nezaposlene osobe (dokvalifikacija)	200.000,00		Broj osoba na obukama	200	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ/ RAŽ
	4.4. Usklađivanje kompetencija postojeće radne snage sa novim poslovnim procesima i zahtjevima tržišta	100.000,00				Strani donatori/FZZZ
	4.5. Usklađivanj e obrazovnih programa sa potrebama tržišta rada	100.000,00		Broj novih obrazovnih programa/broj intervencija na intenziviranju praktične nastave	2; 4	Općina Žepče/strani donatori/FZZZ/ RAŽ
	4.6. Usklađivanje spolne strukture zaposlenih kroz inovativne programe prekvalifikacije	30.000,00		Broj intervencija/proje kata	2	Strani donatori/FZZZ
UKUPNO		4.330.000, 00	4.330.000,00			
Broj samozaposlenih		200				
Broj zaposlenih		900				
Broj obučenih		420				

Tablica 5 – Pregled programa i mjera Lokalnog akcionog plana zapošljavanja Općine Žepče

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO DOBOJSKI KANTON
OPĆINA ŽEPČE
OPĆINSKO VIJEĆE

Broj: 01-04-98/21
Datum, 27.04.2021.godine

Temeljem članka 23. Statuta općine Žepče i članka 98. Poslovnika o radu Općinskog vijeća ("Službeni glasnik Općine Žepče", broj:4/09), Općinsko vijeće je na svojoj 4. sjednici održanoj 27.04.2021.godine donijelo

Z A K L J U Č A K

1. Usvaja se:
  - Izvješće o realizaciji plana implementacije LAPZ-a za 2020.godinu
  - Lokalni akcioni plan zapošljavanja općine Žepče za razdoblje 2021-2025.godine
  - Akcioni plan LAPZ-a za 2021.godinu
2. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja i objaviti će se u Službenom glasniku općine Žepče.

Dostaviti:

1. Općinski načelnik
2. Služba za gospodarstvo i financije
3. LEF
- ④ RAŽ
5. a/a

PREDSJEDAVAJUĆI
OPĆINSKOG VIJEĆA

Edin Šišić, dipl. oec.

